

BISBAT DE LLEIDA

UNA ESGLÉSIA TOTA ELLA MINISTERIAL

Continua sent vàlid el títol de la meua intervenció en l'Assemblea Diocesana de 2011 (**ENTRE LA UTOPIA I LA NECESSITAT**), perquè seguim vivint una situació en gran part inèdita respecte al passat, i Déu ens està demanant (i ben fort) respostes, opcions concretes i de futur, utòpiques però necessàries.

És clar que les coses no canvien de la nit al dia. Les persones tenim el nostre ritme i els canvis de la consciència col·lectiva demanen temps. Caldrà un període de sensibilització (dels preveres i de les comunitats), i un estudi de les situacions per tal d'aplicar les decisions gradualment. Però ha de ser un procés en el qual tots i cadascun ens puguem sentir implicats (i anar implicant-ne d'altres): *“Entre tots i per al bé de tothom”*. La tasca de cada membre de la nostra Diòcesi és absolutament indispensable i no pot ser delegada a d'altres. Les nostres Comunitats, i els nostres Consells de Pastoral, s'han de parar a reflexionar i decidir el tipus d'acció pastoral més convenient. Amb humilitat, però amb responsabilitat.

Volem tenir molt en compte, com a ideal, el model d'Església proposat pel Concili Vaticà II (Església-Comunió-Poble de Déu...) i per a caminar cap a aquest ideal, cal prendre ara algunes opcions.

LA QÜESTIÓ ÉS: COM?

Per a orientar la nostra acció pastoral cap al model conciliar d'Església cal promoure una conscienciació col·lectiva, con-

frontant la vida amb l'Evangelí, i una pastoral participativa i comunitària. Això exigeix diàleg i corresponsabilitat per treballar de manera coordinada. No "fent" en lloc dels altres sinó "amb ells". L'Església ha de ser un exemple viu de que és possible construir junts malgrat les diferències.

1. UNA ESGLÉSIA POBLE DE DÉU.

La Història de la Salvació se'ns presenta en l'Antic Testament protagonitzada per un poble, triat i cridat per Déu mateix (Lumen Gentium 9), no per individus aïllats. Un Israel alliberat, "poble de sacerdots", consagrat (Ex19,5-6) per a testimoniar allò que han viscut.

Jesús reuneix també entorn a si un nou poble, format igualment per la resposta a la crida de Déu (1Pe 1,16), i no per llaços de sang. Aquest poble reunit seguint les petjades de Jesús és l'Església, també tota ella sacerdotal.

2. ESGLÉSIA COMUNITAT I SAGRAMENT.

Avui ens cal recuperar la teologia conciliar (i paulina) de l'Església "sagrament de salvació". Una Església que és un cos format per molts membres (1Cor 12,12-27), necessitats els uns dels altres, tots importants i imprescindibles. Un cos que actualitza la missió i la vida de Jesús i la fa present.

3. ELS MINISTERIS EN L'ESGLÉSIA.

Jesús escull un grup particular, els Dotze, per organitzar el Nou Israel (Mt 19, 28 i Lc 22, 28-30). La tasca és complexa i de seguida veiem la incorporació d'altres deixebles (Lc 10, 1-16) amb una missió semblant i complementària (obertura de la comunitat apostòlica a la col·laboració d'altres).

D'altra part veiem com els Dotze resolen els primers problemes que es presenten en la comunitat, immediatament després de la Resurrecció del Senyor: per completar el grup trien Maties (pregant i tirant a sorts), qui els havia acompanyat en la vida pública del Senyor Jesús i era testimoni de la Resurrecció (Ac 1,21-22). I, més tard, per respondre a les necessitats de la (*minoritària*) comunitat judeo-hel·lènica de Jerusalem, els Dotze imposen les mans a set homes de bona reputació en la comunitat (de nom grec i un de 'convers'). Després vindrà la dispersió i

es confirma l'ingrés de “gentils” (Ac 10,9ss) amb el consegüent sorgiment de nous ministeris “segons la gràcia rebuda posant-la al servei dels altres com a bons administradors de la gràcia de Déu” (1Pe 4, 10).

4. Membres de ple dret d'un mateix cos.

La condició de fidels-cristians (*batejats*) és anterior, teològica i cronològicament, a la diversitat de funcions, carismes i ministeris. Hi ha qui tenen uns dons propis que, quan la comunitat els reconeix, amb la disponibilitat (acceptació) de l'interessat, passen a ministeris.

Dins la diversitat de ministeris, destaca per la seva importància el dels successors dels apòstols, consagrats pel sagrament de l'Orde. El ministre ordenat encarna la missió de Jesús i la manera en que Ell mateix la va realitzar, lliurant-se completament a la comunitat i al projecte d'evangelització. Però tota l'Església és sacerdotal, en tant que consagrats pel baptisme (sacerdots, profetes i reis). El sacerdocí ministerial sorgeix com un servei a l'existència sacerdotal dels creients.

És coneguda la frase “**una Església tota ella ministerial**” (Y. Congar): tota ella és sagrament de salvació, signe i instrument de l'obra redemptora del Salvador.

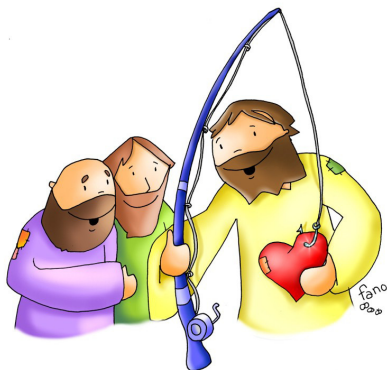
5. Al servei del sacerdocí universal de la Nova Aliança.

Segons els esquemes conciliaris i la reflexió posterior, l'entranya de qualsevol ministeri en l'Església és el servei, el posar-se a disposició de la comunitat amb el mateix estil de Jesús. És també doctrina neotestamen-

tària i conciliar que el que avui diem “ministeris” (laïcals o no) són conseqüència dels múltiples carismes que l'Esperit de Déu suscita en la seva Església.

A dia d'avui, a les nostres terres, es veu al ministre ordenat com el responsable de tot en l'Església, però sabem que això no és així. A més, tots coneixem la crisi numèrica de preveres i de vocacions al sacerdoci ministerial. Sense laics compromesos i degudament formats és impensable el futur de l'Església.

6. LA VOCACIÓ LAÏCAL: En el marc de l'Exhortació Postsinodal "Christifidelis Laici".

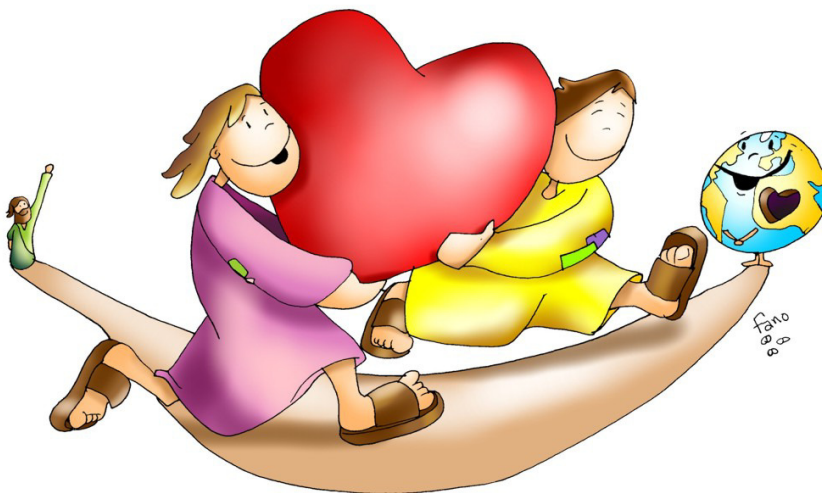
El laïcat, a més d'una condició, és una vocació específica, una crida a viure la fe i missió des d'una vida totalment immersa en les condicions, relacions i activitats pròpies de la societat, en la seva professió civil, en la vida familiar, en les relacions socials,

polítiques i econòmiques. Està cridat a realitzar en la seva vida l'encàrrec de Jesús de ser ferment en la massa (Lc 13,21) per transformar el món i recrear-lo des dels valors del Regne.

Els mateixos participants al Sínode sobre el Laïcat han constatat la distància existent entre teoria i pràctica: *“El desafiament ha estat individuar les vies concretes per aconseguir que l'esplèndida ‘teoria’ sobre el laïcat expressada pel Concili arribi a ser una autèntica ‘praxi’*

eclesial". Hi ha problemes particulars "relatius als ministeris i serveis eclesials confiats o per confiar als fidels laics..." (ChL 2,14-16).

Ja hem dit que, genèricament, "ministeri" vol dir servei i, per tant, podria aplicar-se àmpliament als serveis que els cristians fem en favor dels altres moguts pel nostre sentit de responsabilitat en la missió de l'Església. Però, és un error parlar només del fer, perquè en definitiva, es tracta del que som i de la qualitat de la nostra presència i no només de la nostra acció.

A més, l'expressió "ministeri" comporta també la idea d'un encàrrec que es rep d'algú. Cal emmarcar-lo en el teixit eclesial. Per actuar en l'àmbit de les realitats temporals no cal cap encàrrec (ChL 23,8). Però, respecte de l'acció dels laics en l'Església, els Pares Sinodals es mostren preocupats "pels diversos problemes teològics, litúrgics, jurídics i pastorals sorgits

a partir de la gran floració actual dels ministeris confiats als fidels laics" (ChL 23,20), i suggereixen: que s'expressin amb claredat tant la unitat de missió de l'Església, en la qual participen tots els batejats, com la substancial diversitat del ministeri dels pastors. Aquest té la seva arrel en el sagrament de l'Orde, i els altres ministeris, oficis i funcions eclesials tenen la seva arrel en el Baptisme i la Confirmació (ChL 23,12); que els pastors, en reconèixer i en conferir als fidels laics els diferents ministeris, oficis i funcions, posin la màxima cura a instruir-los sobre l'arrel baptismal d'aquestes tasques (ChL 23,13); que s'eviti un fàcil i abusiu recurs a presumptes "situacions d'emergència" o de "necessitat suplència". Insisteixen posteriorment en que "els diversos ministeris, oficis i funcions que els fidels laics poden exercir legítimament en la litúrgia, en la transmissió de la fe i en les estructures pastorals de l'Església, hauran de ser exercitats de conformitat amb la seva específica vocació laical, diferent d'aquella dels sagrats ministres" (ChL 23,515).

Hi ha qui proposa alguns ministeris laïcals d'urgent creació:

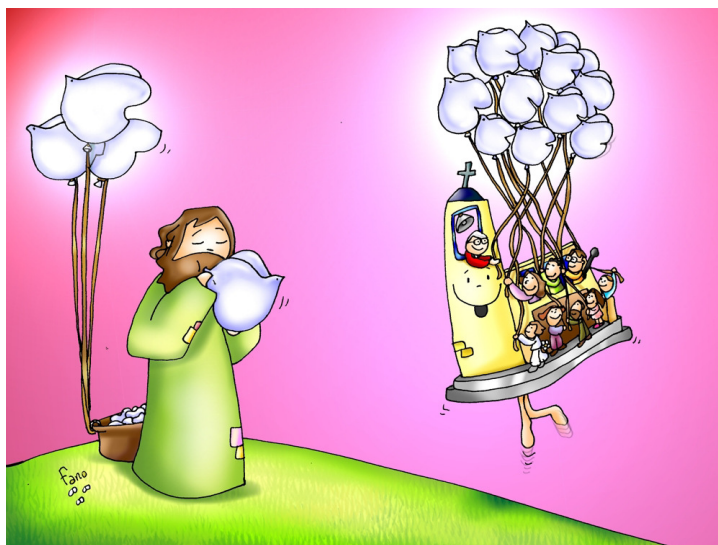
- *Per a la creació i orientació de l'opinió pública;*
- *Per a l'alliberament del malestar interior (consellers);*
- *Visitadors dels malalts;*
- *Tutors espirituals en el camp educatiu;*
- *Ministres de la benvinguda, de l'hospitalitat i la convivència...*

De fet, en Christífideles Laici s'insisteix molt en el caràcter supletori "sota la guia prudent dels Pastors" (ChL 20,15), els quals -"quan la necessitat o la utilitat de l'Església ho exigeixi...; segons les normes establertes

pel dret universal”- poden confiar als fidels laics algunes tasques que... no exigeixen el caràcter de l'Orde, etc.

És important anar creant-ne consciència i praxi ministerial a l'interior de les comunitats. En podem proposar alguns altres en relació amb:

- La paraula de Déu: *-animador bíblic; acompanyant de “Lectio Divina”...*
- Els sacraments: *-catequistes de preparació a les celebracions sacramentals.*
- La celebració de l'Eucaristia: *-Ministres de l'acolliment; -Cantors; -Lectors; -Acòlits; -Ministres extraordinaris de l'Eucaristia.*
- La qüestió social: *-Formador de la consciència política; -Ministeri de la solidaritat; -Ministeri per a l'organització comunitària.*

7. MINISTERIS LAÏCALS: Trobar un nou perfil del ministre per al tercer mil·lenni.

Hem d'afirmar sempre la lògica primordial del ministre com a seguidor del Jesús "servent". La tasca pròpia de tot cristià és ser un servidor dels seus germans. Un servei que comporta funcions diverses de les quals sorgeixen diferents ministeris. Tot ministeri és un servei, però no tot servei o qualsevol servei és un ministeri.

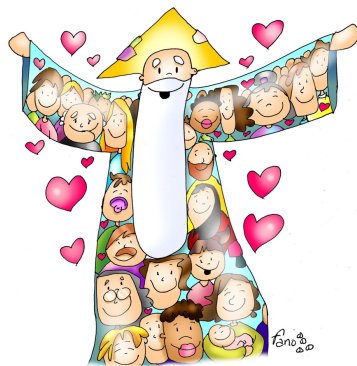
Cal tenir en compte la necessària relació entre l'avui de la vida eclesial i la tradició. Els ministeris laïcals tenen com a base i raó de ser *un do de l'Esperit per respondre a les necessitats de la comunitat, que s'organitza ministerialment amb una estructura jeràrquica basada en la coordinació i el servei, no en la delegació de poder. És do a la comunitat. Per això no és, ni pot ser, un honor sinó una responsabilitat* davant l'evangeli i la comunitat.

Sense negar el valor dels models clericals en la història, i la font de vitalitat i realització personal que han significat i signifiquen, cal ser conscients de la recerca contínua de l'Església per respondre a les diverses situacions històriques animada per la presència viva de l'Esperit. Ara vivim la necessitat d'un trànsit, d'un canvi de model, sempre vivint coherentment el seguiment de Jesús i la pertinència a l'Església com a comunitat de servidors, que és el testimoni clar i convincent que necessita la humanitat actual.

7.1. L'ANIMADOR PASTORAL en la Comunitat.

Volem qualificar així al laic/a que assumeix el servei de presidir, animar, conduir i coordinar la pastoral ordinària en una Parròquia o Unitat Pastoral, i amb manament exprés del Bisbe.

Acompanya i dinamitza la comunitat essent-ne testimoni de la fe de l'Església, impulsant i ajudant a avançar en el seguiment de Jesús.

Més enllà de les funcions que pugui realitzar (la catequesis, el desenvolupament comunitari, les diverses expressions de fraternitat i de solidaritat, les celebracions litúrgiques, l'oració i l'acompanyament espiritual de les persones) aquesta figura és una expressió viva de la corresponsabilitat laïcal. És un signe i ferment de comunió enmig de la nostra realitat social i respon a una convicció: l'Església de Lleida vol créixer en comunió i participació.

Per això, *el tarannà de l'Animador Pastoral ha de ser participatiu i creador d'una corresponsabilitat cada vegada major en tots els batejats. Ha d'exercir la direcció de la Comunitat amb un estil d'autoritat que emfatitza el servei, segons l'exemple de Jesús, escoltant les diferents opinions, delegant responsabilitats i impulsant el diàleg fratern. És i no és un més dins de la comunitat. És germà entre germans, però un germà que acompanya, anima, orienta i potencia la fe dels altres. No és un cap, ha de ser una persona profundament propera. No és un mestre, és un testimoni de fe. Ha de possibilitar el diàleg, l'intercanvi d'opinions en el mutu respecte, procurant crear cohesió en la comunitat. (És per això que no n'hi ha prou amb la bona voluntat. Cal una bona preparació. I aprofito per agrair la feina ben feta de l'Equip encarregat d'aquesta formació a l'IREL).*

7.2. Alguns trets IDEALS de l'Animador Pastoral

- Sensibilitat davant els problemes humans;
- Comprensió davant les febleses dels altres;
- Tolerància a les frustracions;
- Responsable;
- Proper a la gent; Servicial;
- Que hagi fet camí de seguiment de Jesucrist en comunitat;
- Participi activament en la vida litúrgica, sacramental, formació, catequesis, trobades comunitàries, accions solidàries i missioneres;
- Hagi tingut alguna experiència com a catequista, encarregat de litúrgia, solidaritat, etc.;
- Persona de fe, disponible a la voluntat de Déu que desitja seguir creixent en la seva fe;
- Posseeixi una formació religiosa adequada (eclesiologia, cristologia, espiritualitat, Bíblia, pedagogia pastoral);
- Capacitat de treballar en equip;
- Capacitat de relacionar-se en forma madura amb l'autoritat;
- Capacitat d'escoltar i d'informar-se objectivament;
- Capacitat de comunicar bé les coses;
- Capacitat de prendre decisions ràpides quan es requereix;
- Capacitat de convocatòria i de conducció de persones;
- Bona disposició per delegar; Bona disposició a formar-se permanentment.

Solter/a, casat/da o vidu/a; D'edat adulta; Compti amb el suport exprés de la seva família si és casat/da i sigui capaç de presentar al món un referent de família cristiana; No tenir càrrecs directius en política.

7.3. Algunes funcions i tasques de l'Animador Pastoral

Al costat del Mossèn de referència, ha d'enfortir l'esperit de fe, esperança i comunió; promoure l'esperit missioner; promoure un estil de discerniment cristià per a la presa de decisions i la participació de tots en la missió.

Avaluarà el treball que hagi estat programat; animarà la participació

en la celebració de la fe, meditació, oració, recessos, etc.; vetllarà per la vida de fe de la comunitat, coordinant les activitats i convidant la comunitat a assumir els desafiaments d'evangelització de la seva realitat i país.

Ha de procurar estimular el coneixement i adhesió de les Orientacions Pastorals del Papa i els Bisbes i promoure la comunió dels cristians amb el seu rector i el seu Bisbe. Al costat del rector o assessor, buscarà persones i tractarà de capacitar-les per a les diferents tasques pastorals. Amb ell,

igualmente, prepararà i coordinarà les reunions del Consell Pastoral, complint i ajudant a complir els acords i activitats programades. Podrà prendre decisions en assumptes puntuals o acordats.

És qui s'ha de relacionar personalment amb les altres Comunitats del seu sector; participar en la planificació de les activitats de la seva Unitat Pastoral o Arxiprestat, principalment en el Consell Pastoral Arxiprestal o equivalent; i vincular les tasques pastorals de la parròquia amb l'Arxiprestat i la Diòcesi.

Tindrà cura de la caritat, la fraternitat, la solidaritat, la reconciliació, la pau i el perdó en la Comunitat.

L'Animador Pastoral exercirà amb molta freqüència funcions d'acolliment i suport socio-emocional, tractant d'integrar les persones de la comunitat, o acollint i conversant amb les persones de la Parròquia o barri, i d'altres nous que hi vagin arribant, donant informacions, etc.

8. CONCRECIIONS PER A LA DIÒCESI DE LLEIDA

8.1. Animadors Pastorals que han fet o estant fent la preparació específica

- Cal insistir molt per tal de *comprendre i ajudar a comprendre que allò que ens porta a promoure aquests serveis és la funció concreta dels laics en correspondència al seu baptisme*, i no només el que hi hagi més o menys preveres. Els Animadors Pastorals *no són ajudants o substituïts del prevere*. Seguirem proposant la vocació al sacerdoci ministerial, que considerem

necessària i fonamental, però ara es tracta de vocacions clares de servei baptismal. Cal redescobrir aquest ministeri, retornar a l'Evangeli, ser germans entre germans. Acompanyar humanament els germans per no viure individualment, sense cos.

- **Cal recordar també que el mateix Codi de Dret Canònic (1983)** suggereix *"agrupacions peculiars de parròquies amb l'objecte d'afavorir la cura pastoral mitjançant una activitat comuna" (c.374,2)* i amplia el concepte de 'cura pastoral' reconeixent també que els no ordenats poden cooperar-participar en aquest servei, amb reconeixement explícit per part de l'autoritat.
- El **c.230,3** diu expressament: *"On la necessitat de l'Església ho aconselli i no hi hagi ministres, poden també els laics, encara que no siguin lectors ni acòlits, suplir-los en algunes de les seves funcions, és a dir, exercitar el ministeri de la paraula, presidir les oracions litúrgiques, administrar el baptisme i donar la sagrada Comunió, segons les prescripcions del dret"*.

I el **c.517,2** assenyala explícitament la possibilitat d'encarregar responsabilitats pastorals a un *"diaca o a una altra persona que no té el caràcter sacerdotal, o a una comunitat..."*,

encara que no diu com i deixa la porta oberta a possibles desenvolupaments posteriors. Parla

també de la necessitat d'un prevere 'moderador' en referència directa al c.150. No diu que aquest sigui rector sinó que *"dirigeixi l'activitat pastoral, dotat de les potestats pròpies del rector"*, la qual cosa planteja la qüestió de afinar les relacions amb el moderador i les persones a les quals el Bisbe confia directament *"una participació en l'exercici de la cura pastoral de la parròquia"*.

Ens sembla providencial i ens omple d'esperança l'experiència de disponibilitat i servei que hem viscut ja a la nostra Església de Lleida. Ho vivim amb molt d'agraïment al Senyor i a les persones que ho han fet possible: els professors-acompanyants de l'IREL, i els mateixos candidats/es i les seves respectives comunitats. Actualment en tenim **12** que acabaran la preparació ben aviat i altres **9** que ho han iniciat posteriorment.

Els continguts de la formació han estat relacionats amb: la maduresa personal, la dimensió espiritual, les estructures pastorals i la intercomunicació personal, per tal d'ajudar a ser un "referent positiu" de la comunitat (cfr *Evangelii Gaudium*).

Paral·lelament a la formació, s'ha dut a terme un acompanyament personal i grupal, amb entrevistes personals, respostes a qüestionaris i intervenció en casos puntuals. S'han fet i s'estan fent pràctiques a diferents parròquies.

8.2. Implantació i inici de treball pastoral dels Animadors de Comunitat

Les primeres comunitats on hagin de treballar els Animadors han d'estar suficientment preparades per acceptar-los. Cal que les primeres experiències siguin reeixides.

Com a primera missió hauran d'assumir ser l'ànima de la comunitat, dinamitzar la seva vida, ajudant a que en els pobles (o barris) hi hagi grups de cristians que assegurin l'anunci, la celebració i la vivència de la nostra fe.

8.3. Per on començar?: Llocs de referència socio-pastoral.

Ja m'heu sentit dir bastants vegades que tinc els meus dubtes (discutibles, però raonables) sobre si, en una mateixa ciutat, "totes" les Parròquies han de seguir oferint "tots" els serveis com les Farmàcies...

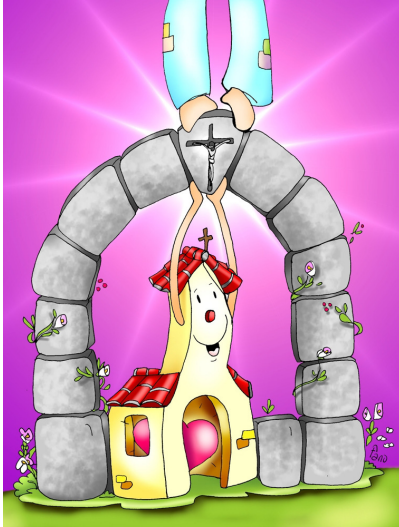
Penso que hem d'anar concentrant l'oferta de manera que la nostra

presència i acció evangelitzadora pugui ser més realista i les nostres forces millor emprades. **Les Unitats d'Acció Pastoral podrien ser una resposta** si aconseguim que siguin "operatives".

8.4. Per començar a posar-ho en pràctica.

Abans de res, informar i explicar al poble de Déu què són els Animadors Pastorals i també les UdP. Cal entendre i fer entendre la presència de l'Animador Pastoral no només per assegurar els serveis religiosos a les comunitats que es van quedant sense prevore sinó des d'una perspectiva d'acció pastoral més unitària i alhora diferenciada, orgànicament participada i amb l'aportació millor valorada dels diversos ministeris o serveis eclesials. Una acció projectada i animada en equip, amb una atenció més adequada a àrees territorials o sectorials, buscant respondre més immediatament a necessitats de persones concretes, i amb prioritats més 'de missió'.

Allò que volem és unir forces *posant en marxa* "SERVEIS INTER i/o SUPRAPARROQUIALS". Sobre tot en la ciutat, les nostres parròquies-minifundis no podran realitzar la seva funció pastoral essencial si continuen volent ser autosuficients. Una Parròquia aïllada (separada i/o ignorant i prescindint de les parròquies veïnes) mai no podrà satisfer "adequadament" la necessitat d'imaginar propostes evangelitzadores que responguin a la *diversitat i realitat* actual.

Sense suprimir cap Parròquia, que té la seva pròpia història i identitat (i els seus feligresos un "difús sentit de pertinença"), cal ajudar a que no perdi la seva tasca missionera al territori, estalonant i complementant la vitalitat particular que pugui existir en cadascuna. És per això que hem assenyalat com a ob-

jectiu pastoral cuidar i reforçar en cada parròquia aquell grup de persones, per petit que fora, que són l'anima de cada comunitat i asseguruen una presència concreta de vida cristiana.

Volem, doncs, treballar a partir d'*Unitats* donant cohesió i finalitat als diferents "*conjunts*": considerant una comarca o algun *barri urbà* (tot ell o en parts) com una "*unitat d'acció pastoral*" ("*comunitat de comunitats*"). També per a la pastoral parroquial és vàlida **la imatge de la xarxa**: projectes a nivell interparroquial, articulants-se amb **una pastoral orgànica i sinodal**.

Començarem reforçant **algun projecte ben concret assumit per parròquies i/o pobles (propers entre ells)** dels que ja estan funcionant o poden començar a fer-ho amb certes garanties.

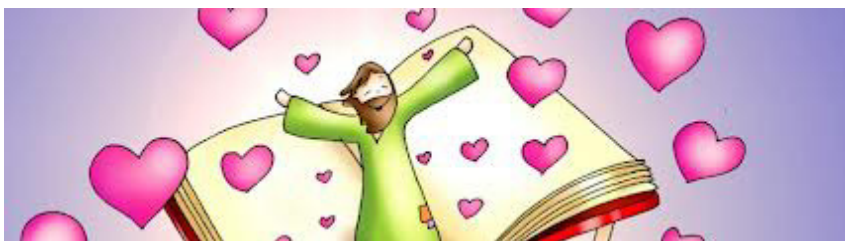
El bisbe transmet l'encàrrec a unes persones presidides per un prevere Moderador-

Coordinador. Aquest Equip es *reuneix periòdicament per pregar, programar i avaluar. La missió del prevere Moderador és important com a eix de la comunió i acompanyant dels altres ministeris, confiant en ells i donant-los confiança.*

El Vicari de Pastoral es cuidarà del seguiment general de les UdP amb l'**Arxiprest** respecteiu que és qui realitzarà el seguiment i acompanyament ordinari.

→ Textos possibles per a començar en clima de pregària:

Jo 15,1-16; 17,1-26;
Ac. 1,3-14; 2,1-13; 2,42-47; 4,32-35; 20,17-38;
Rom 12,1-8;
1Cor 12,1-13;
Ef 4,1-13;
Flp 2,1-11.

Lleida, 28 de maig de 2014